
RALPH WALDO TRINE

LUONTEEN KASVATUS

HELSINGISSÄ, 1903

RALPH WALDO TRINE

LUONTEEN KASVATUS

ENGLANNINKIELESTÄ SUOMENTANUT

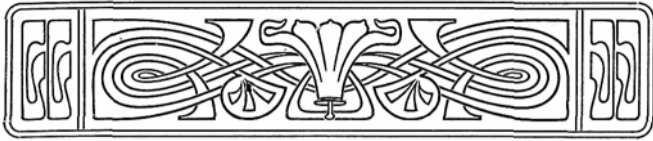
P. E.

HELSINGISSÄ, 1903

*Ajatus — hyvä tai paha teko, ajan pitkään
tottumus, kas siinä elämän laki: mitä
elämää me elämme ajatuksemme maail-
massa, sitä ennemmin tai myöhemmin
elämme todellisuudessakin.*

MIKKELI
KIRJAPAINOYHTIÖ VALO 1903.
DIGITALISOITU NÄKÖISPAINOS 2006.

LUONTEEN KASVATUS.

Tietämättämme kasvatamme tapoja elämämme joka hetkenä. Muutamat näistä tavoista ovat hyvinkin tavoiteltavia, toiset taas vallan vältettävää laatua. Muutamat, vaiikkeivät olekkaan niin huonoja itsessään, ovat ajan pitkään ylen pahoja seurauksiltaan ja aikaansaavat meille välistä paljon vahinkoa, paljon surua ja tuskaa, jota vastoin niiden vastakohtat tuottaisivat meille paljon iloa ja rauhaa ja alati kasvavaa henkistä voimaa.

Onko aina vallassamme määrätä, minkälaisia tapoja tahdomme, että elämässämme tulisi esille? Toisin sanoen: onko tapojen muodostus, luonteen kasvatusta riippuvainen pelkästä sattumasta vai onko meillä valtaa sen yli? Meillä on valta — täydellinen ja ehdoton. „Olen tuleva siksi, miksi tahdon tulla”, voi ja pitäisi jokaisen inhimillisen sielun sanoa.

Mutta vielä on jokin tarpeen sen jälkeen kuin tämä on rohkeasti ja päättävästi sanottu, eikä ainoastaan sanottu, vaan myös sisäisesti täysin käsitetty. Vielä on tarpeen tietää jotakin siitä suuresta laista, joka hallitsee tapojen muodostamista, luonteen kasvatusta; sillä on olemassa yksinkertainen, luonnollinen ja kerrassaan tieteellinen menettely, jota jokaisen pitäisi tuntemaan: menettely, joka saattaa murtaa vanhoja, vastenmielisiä, sielua kahlehtivia tapoja ja luoda uusia, arvokkaita, vapauttavia, — menettely, joka voi muuttaa elämän kokonaan tai

osaksi riippuen siitä, kuinka vilpittömästi tahdomme oppia lakia tuntemaan ja kuinka vakaasti koetamme sitä noudattaa.

Ajatus on se voima, joka on kaiken takana. Mitä sillä tarkotamme? Yksinomaan tämän: jokainen tekomme — jokainen itsetietoinen tekomme — on ajatuksen edeltämä. Vallitsevat ajatuksemme määräävät vallitsevia tekojamme. Uudistetut teot kiteytyvät tavoiksi. Tavat yhdessä muodostavat luonteemme. Jos siis tahdomme määrätä tekojamme, täytyy meidän pitää tarkka vaari ajatustemme luonteesta. Jos tahdomme välttää jotakin tekoa tai jonkun tavan hankkimista, täytyy meidän pitää tarkka huoli siitä, ettemme anna sijaa senkaltaisille ajatuksille, jotka aiheuttavat semmoista tekoa, semmoista tapaa.

Yksinkertaisen sielutieteellisen lain mukaan jokainen ajatus, jota kylliksi kauan haudotaan mielessä, tunkeutuu vähitellen aivojen liikesoluihin ja puhkeaa lopulta tekoon. Murha voi tapahtua ja tehdään usein tällä tavalla, ja samalla tavalla kaikki pahat teot tapahtuvat. Toiselta puolen suurimmat kyvyt kasvavat, jumalallisimmat luonteenominaisuudet syntyvät, sankarillisimmat urotyöt tehdään sillä samalla tavalla.

Täytyy selvästi käsittää, että ajatus aina on teon isä. Nyt on täysin vallassamme määrätä tarkoin, mitä ajatuksia haudomme. Me olemme tai meidän pitäisi olla yksinvaltaisia mielikuvituksemme maailmassa, ja milloin emme sitä ole, on meidän turvaututtava siihen keinoon, jonka avulla voimme päästä ajatustemme hallitsijoiksi. Päästäksemme asian perille, tarkastakaamme tätä hetkinen. Sillä jos ajatus aina on tekojamme, tapojamme, luonnettamme, elämäämme vanhempi, on ensiksikin välttämätöntä tietää, millä lailla saatamme hillitä ajatuksiamme.

Tässä kohden muistakaamme, että sama laki, joka vallitsee ruumiin heijastushermostossa, on hallitsemassa ajatustakin, tuo laki, joka sanoo, että teko, kerran tehty, on helpompi tehdä uudestaan samalla tavalla ja että se siten uudistettaessa tulee kerta kerralta helpommaksi,

kunnes se lopulta ei kysy mitään ponnistusta, ainakaan ei mainittavaa ponnistusta, jota vastoin ponnistusta vaadittaisiin päinvastaiseen tekoon. Sielulla on kyky varmistaa eli niin sanoaksemme ikuistuttaa omia ajatusjaksojaan samaten kuin ruumiilla heijastushermoston kautta on kyky ikuistuttaa ja alati helpottaa omia erikoistoimintojaan. Siten paljas yritys hillitää ajatuksiaan, paljas päätös — vaikkapa ensi tuloksena olisikin tappio ja vaikka aluksi tappio näkyisi jäävän ainoaksi tulokseksi, on omiansa kehittämään hillitsemiskykyä ja on lopulta vievä ajatusten helppoon ja täydelliseen hillitsemiseen.

Jokainen voi siis kehittää ajatustensa määräämis- ja hillitsemiskykyä ja oppia päättämään, minkälaisia ajatuksia tahtoo omistaa, minkälaisia hylätä. Sillä älkäämme koskaan unohtako, että jokainen vakava yritys määrättyyn suuntaan tekee päämäärän kerta kerralta helpommaksi saavuttaa, siinäkin tapauksessa, että, kuten äsken sanottiin, näennäinen tappio on ensimmäisten yritysten tuloksena. Niin, tappiokin on tässä kohden voitto, sillä tappio ei kuulu yritykseen, vaan jokainen vakava yritys lisää sitä voimaa, joka vihdoin on vievä tarkotettuun päämäärään. Me *voimme* siis saavuttaa täydellisen valan luontemme ja ajatuksiemme yli.

Luokaamme nyt silmäys pariin kolmeen elävään esimerkkiin. Ottakaamme esim. mies, joka palvelee rahastonhoitajana suuressa kauppaliikkeessä tai pankissa. Aamulehdessään hän lukee miehestä, joka on äkkiä rikastunut, on muutamassa tunnissa voittanut puolen tai kokonaisen miljoonan dollaria pörssikeinottelun kautta. Ehkä hän on lukenut kertomuksen toisestakin miehestä, joka äskettäin on tehnyt saman tempun. Nyt hän ei ole kyllin viisas ymmärtääkseen, että, joskin hän lukee kahdesta tai kolmesta tällöisestä tapauksesta, hän saattaisi syventymällä asiaan kohdata sata tai pari semmoista tapausta, jolloin henkilöt ovat menettäneet kaiken omaisuutensa pörssikeinotteluihin. Mutta hän uskoo tulevansa yhdeksi noista onnellisista. Hän ei täysin tajua,

ettei ole olemassa äkkihyppäyksiä rehellisesti ansaittuun rikkauteen. Hän ottaa osan säästöstään, ja niinkuin itse asiassa aina käypi tämmöisissä tapauksissa, hän kadottaa kaikki rahansa. Mutta silloin hän luulee ymmärtävänsä, minkätähden on hävinnyt ja että enemmällä rahalla voitaisi takaisin kadottamansa summan ja vielä sievoisen summan lisäksi aivan lyhyessä ajassa, ja nyt hänessä herää ajatus käyttää hyväkseen osa niistä rahoista, jotka hänellä on huostassaan. Yhdeksässä — ellei kymmenessä — tapauksessa kymmenestä ovat välttämättömät seuraukset tästä niin tunnettuja, ettei meidän tarvitse seurata miehen jälkiä kauemmas. Mikä olisi ollut tuon miehen pelastus meidän pohtimaltamme kannalta? Yksinkertaisesti tämä: samassa silmänräpäyksessä, kun tuo ajatus heräsi hänessä käyttää omaksi hyödykseen toisille kuuluvia rahoja, olisi, hänen viisaana miehenä *heti* pitänyt karkottaa se mielestään. Jos hän on houkkio, hän sitä hautoo. Samassa määrin kuin hän sitä hautoo, samassa määrin se kasvaa; se ajatus anastaa etusijan hänen miellestään; se tulee lopuksi hänen tahtonsa herraksi — ja nopeasti nyt toisiaan seuraavat kunnian kadonta, häpeä, nöyrytmys, katumus, omantunnon tuska. Hänen on helppo sulkea ajatus mielestään, kun se ensikerralla pyrkii tulemaan; mutta kun hän sitä hautoo, se kasvaa siinä määrin, että hänen tulee yhä vaikeammaksi siitä päästä; ja vähitellen tulee siitä irtautuminen todella *mahdotto-maksi*. Tulitikun valkea, joka olisi alussa pienellä henkäyksellä voitu sammuttaa, on sytyttänyt koko rakennuksen ilmi tuleen, ja nyt on melkein tai aivan mahdoton sitä hillitä.

Ottakaamme toinen esimerkki, usein käytetty esimerkki ehkä, mutta semmoinen, josta näemme, miten tottumus muodostuu ja siis samalla, miten tottumuksesta päästään. Tämä esimerkki on nuoresta miehestä, — yhdentekevä onko hän köyhäin vanhempain poika tai onko hän rikasten: yhdentekevä, onko hän tavallisessa asemassa elämässä tai kuuluuko ylhäisiin yhteiskunta-

piireihin. Hän on hyväsydäminen, hyväntahtoinen, yleisesti sanoen — hyvä poika. Hän on ulkona muutamain samankaltaisten toverien kanssa. He ovat lähteneet ulos hauskaa iltaa viettämään — ja ovat kauan. Heidän luontoonsa kuuluu, että he välistä ovat ajattelemattomia, jopa huolimattomiakin. Yksi seurasta ehdottaa — ei että he menisivät juopottelemaan, ei, ei suinkaan, vaan ainoastaan että menisivät juomaan jotakin yhdessä. Äsken mainitsemamme nuori mies, joka »tahtoo olla vapaa ja luonnollinen, tuskin kuulee ääntä, joka puhuu hänen sisäisessä tajunnassaan — että olisi parempi hänelle olla yhtymättä toisiin tässä kohden. Hän ei ole kyllin maltillinen huomatakseen, että suurinta luonteen vakavuutta ja jaloutta on lujasti pysyä kiinni oikeassa eikä antaa minkään seikan vaikuttaa itseensä, joka voisi horjauttaa tätä asemaa. Hän lähtee sentähden toveriensa kera juomapaikkaan. Samojen tai toisten toverien seurassa tämä uudistuu silloin tällöin: ja joka kerta kun se uudistuu heikkenee asteittain hänen kykynsä kieltää. Tällä tavoin hänessä kasvaa vähäinen mieltymys väkijuomiin, ja hän ottaa ehkä joskus ryypyn yksin ollen. Hän ei ollenkaan huomaa, ei uneksi edes, mihin suuntaan hän kulkee, kunnes koittaa päivä, jolloin hän herää tajuamaan, ettei hänellä ole kykyä eikä haluakaan vastustaa sitä taipumustaan, joka vähitellen on kasvanut hienommaksi väkijuomatarpeen muodoksi. Mutta arvelen, että kykenee tuota lopettamaan, jos todella uhkaa vaara joutua juomariksi,, hän yhä jatkaa ajattelemattomuudessaan ja huolimattomuudessaan. Läpikäytyään vielä muutkin väliasteet hän lopulta tulee siihen kohtaan, jolloin on paatunut juomari. Tämähän on vain vanha juttu, toistettu tuhat, toistettu miljoonat kerrat.

Hän lopulta herää ja näkee todellisen asemansa; hänet valtaa häpeä, tuska, nöyrytymys ja kaipuu ja hän ikävöi takaisin noihin päiviin, jolloin oli vapaa ihminen. Mutta toivo on miltei kadonnut hänen elämästään. Olisi ollut helpompi hänelle olla koskaan alkamatta ja hei-

pompi olisi ollut lopettaa, ennenkuin hän joutui nykyiseen tilaansa; mutta tästäkin asemastaan — olkoon se kuinka alhainen ja avuton ja toivoton — on hänellä kyky irtautua ja kerran taas tulla vapaaksi mieheksi. Katsokaamme. Juomishalu hänet jälleen valtaa. Jos hän ajatustaan, himoaan suosii, on hän taas mennyt mies. Ainoa toivo, ainoa vapautumiskeino on seuraava: sillä hetkellä, niin, siinä samassa silmänräpäyksessä, kun ajatus juolahtaa mieleen, on hänen ajettava se pois ja sammutettava tulitikun pieni liekki. Jos hän ajatusta hautoo, on pieni liekki leviävä, kunnes melkein hänen huomamattansa tuhoa tuottava tuli raivoaa, ja silloin ponnistus on jo turha. Ajatus on karkotettava mielestä, samassa kun se pyrkii tulemaan; viivytyks sen suhteen on sama kuin tappio ja häviö tahi taistelu, sanomattoman paljon ankarampi kuin se ponnistus olisi ollut, joka heti alussa olisi karkottanut ajatuksen mielestä.

Ja tässä meidän sopii huomauttaa eräästä suuresta laista, jota voimme kutsua „välillisyuden laiksi”. Ajatuksesta pääsee helpommin ja suuremmalla menestyksellä, jos siihen ei ollenkaan kajoa, jos sitä ei yritä *välittömästi* karkottamaan, vaan jos kääntää huomionsa johonkin toiseen kohtaan, jos johdattaa mieleen jotakin muuta ainetta. Olkoon tämä esimerkiksi täydellinen itsensä hillitsemisen ihanne, tai olkoon se jokin asia, joka suuresti eroaa laadultaan alkuperäisestä ajatuksesta — jokin asia, johon mieli helposti ja itsestään kääntyy. Vähitellen tämä pelastava ajatus anastaa kaiken huomion, ja vaarasta on päästy. Tätä menettelytapaa uudistamalla kasvaa kyky empimättä luopua juoma-ajatuksista sen esiintyessä, ja samaten kasvaa vähitellen kyky johdattaa mieleen niitä ajatuksia, joita parhaiten haluaa. Aikaa myöten tuo juomaan houkutteleva ajatus esiintyy yhä harvemmin, ja joka kerta sen esiintyessä on helpompi siitä luopua, kunnes sen syrjäyttäminen lopulta tapahtuu vaikeuksetta, ja kerran on tuleva aika, jolloin ei ajatus enää yhtään juolahda mieleen.

Vielä toinen esimerkki. Olette ehkä luonnostanne kiivas ja pikainen suuttumaan. Joku sanoo tai tekee jotakin, joka teitä ei miellytä, ja te tunnette heti vaisto- maista halua näyttää harmianne tai antaa suuttumukselle perää. Siinä määrin kuin te annatte tämän harmin pur- kautua, kuin te annatte perää tälle suuttumukselle, siinä määrin tulee helpommaksi suuttua uudestaan, kun pie- ninkin syy ilmaantuu. Sitäpaitsi tulee teille yhä vai- keammaksi pidättyä siitä, kunnes lopulta harmi, suuttu- mus ja mahdollisesti viha ja kostonhimokin tulevat luon- nollisiksi ominaisuuksiksenne ja mielenne kadottaa sen kirkkauden, sen sulon ja sen ilon, joka viehätti ympä- ristöänne. Jos te sitävastoin hillitsette harminne ja suut- tumuksenne *samassa* silmänräpäyksessä kun se herää, ja käännätte huomionne johonkin toiseen seikkaan, tulee teille vähitellen, kun myöhemmin samallaisia aiheita il- maantuu, yhä helpommaksi pidättyä suuttumuksesta, kun- nes vihdoin joutuu aika, jolloin tuskin mikään voi teitä hermostuttaa eikä mikään teitä suututtaa; jolloin verraton luonnollinen iloisuus ja sielullinen sulo tulee pysyväi- seksi ominaisuudeksenne — ilo ja sulo, joita nyt tuskin kuvittelette mahdollisiksikaan. Ja tällä lailla saatamme menetellä kaikissa kohdissa, kaikkien ominaisuuksien ja kaikkien tapojen suhteen. Tapa keksiä virheitä kasvaa aivan samalla lailla kuin sen vastakohta; mustasukkai- suus ja pelkurimaisuus kasvavat samalla lailla kuin niit- ten vastakohtat. Tällä samalla lailla kasvatamme joko rakkautta tai vihaa; tällä lailla laadimme itsellemme ras- kaan ja pessimistisen elämäkatsomuksen, joka ilmaan- tuu samankaltaisessa luonteessa ja mielenlaadussa, taikka kehitämme itsessämme tuommoista päiväpaisteista, toivo- rikasta, iloa uhkuvaa luonnetta, joka tuottaa itsellemme niin paljon riemua, kauneutta ja valtaa ja kaikelle maail- malle niin paljon toivoa ja intoa ja innostusta.

Suurin totuus, mikä on lausuttu ihmiselämästä, on se, että me kasvamme niitten olioiden kaltaisiksi, joita mielessämme ajattelemme. Sanasta sanaan ja tieteellisesti ja

välttämättömästi totta on, että „niinkuin ihminen ajattelee sydämessään, semmoinen hän on”. Ja „on” merkitsee hänen luonnettaan. Hänen luonteensa on hänen tapojensa summa. Hänen tapansa ovat muodostuneet hänen itsetietoisten tekojensa kautta; mutta jokainen itsetietoinen teko, kuten olemme nähneet, on ajatuksen edeltämä. Ja siinä on koko juttu — toisella kädellä ajatus, toisella luonne, elämä, kohtalo. Ja yksinkertaiseksi se tulee, kun muistamme, että kaikki on vain ajatusta — nykyhetken ajatusta ja tulevan hetken ajatusta ja sitte seuraavan ja seuraavan kaikkina aikoina.

Tällä tavalla voi saavuttaa mitä ihanteita tahansa. Kaksi askelta on tarpeen: ensimmäinen on ihanteiden muovaileminen viikkojen vierissä; ja toinen on niiden järkähtämätön seuraaminen, tapahtukoon mitä tahansa, viekööt ne minne vain. Muista aina, että suuri ja vahva luonne on se, joka alati on valmis kieltäytymään nykyhetken nautinnosta tulevan hyvän eteen. Se joka näin seuraa korkeimpia ihanteitaan niiden näyttäytyessä hänelle päivä päivältä, vuosi vuodelta, se on tosiaan keran kohtaava niitä samoilla porteilla kuin Dante, joka seuraten rakastettunsa jälkiä maailmasta maailmaan, lopulta tapasi hänet paratiisin portilla. Elämä ei ole niin sanoaksemme annettu ainoastaan ohimenevää nautintoa varten, vaan korkeimman mahdollisen kehityksen saavuttamiseksi, jaloimman luonteen kasvattamiseksi ja suurimman palveluksen suorittamiseksi kaikelle ihmiskunnalle. Siinä kuitenkin löydämme suurimman nautinnon, sillä siinä piilee ainoa todellinen nautinto. Se joka tahtoi saavuttaa onnea äkkirynnäköillä tai toisia teitä pitkin, on välttämättä huomaava, että viimeinen tilansa aina on pahempi kuin ensimmäinen; ja jos hän etenee muilla teillä kuin yllämainituilla, on hän huomaava, ettei hän löydä mitään todellista ja pysyvää nautintoa ollenkaan.

Kysymys ei ole siitä, minkälainen meidän asemamme on elämässä, vaan mille kannalle asetumme sen suhteen, joka kohtaa meitä elämässä. Ja olkoot olo-

suhteemme minkälaisia tahansa, epäviisasta ja hyödyttöntä on katsella niitä surkuttelevin silmin — vaikkakin tahtoisimme, että ne olisivat toisenlaiset —, sillä surkuttelu synnyttää alakuloisuutta, ja alakuloisuus heikentää ja mahdollisesti tappaakin sen hengen, josta lähtisi kyky luoda elämäämme aivan uudet olosuhteet.

Ottaakseni esimerkin — pyydän anteeksi, että se on omasta elämästäni — tahdon mainita, että silloin tällöin olen elämässäni joutunut oloihin, joita mieluummin olisin tahtonut paeta, sillä ne tuottivat nöyryytystä ja häpeätä ja sieluntuskaa. Mutta riittävän ajan kuluttua olen joka kerta osannut katsahtaa taakseni ja selvästi nähdä sen osan, joka itsekullakin tuonkaltaisella kokemuksella oli esitettävänä elämässäni. Olen nähnyt mitkä läksyt minulle oli tarpeen oppia; ja lopputulos on, etten nyt tahtoisi pyyhkiä elämästäni yhtään ainoata noista kokemuksista, jotka ajallaan olivat niin nöyryyttäviä ja vaikeita kantaa, en tosiaankaan. Ja seuraavan läksyn olen myös oppinut: kaikkia nykyisen elämäni olosuhteita, jotka eivät ole helpointa eivätkä miellyttävintä laatua, ja kaikkia samankaltaisia olosuhteita, jotka tulevaisuus tuo mukanaan, niitä kaikkia tahdon ottaa vastaan semmoisina kuin ne tulevat, nurkumatta, surematta ja niin viisaasti kuin saatan; tietäen, että ne ovat parhaimmat mahdolliset olosuhteet, jotka sillä hetkellä voivat olla elämässäni, sillä muuten eivät olisi siinä; ja ymmärtäen totuuden, että, vaikken sillä hetkellä näkisi, miksikä ne ovat elämässäni ja mitä osaa niillä on näytettävänä, se näkeminen tulee ajallaan, ja kun se tulee, näen minä kaikki ja kiitän jumalaa joka asiasta juuri semmoisena kuin se tuli.

Jokainen on niin herkkä luulemaan, että hänen oma tilansa, hänen omat koettelemuksensa ja vaikeuksensa ja huolensa tai hänen omat taistelunsa ovat suuremmat kuin useimpien ihmisten tai ehkä suuremmat kuin kenenkään toisen maailmassa. Hän unohtaa, että kullakin on kestettävänä omat erityiset koettelemuksensa ja vaikeuksensa ja huolensa — ja taistelunsa, kun on

tavoista vapauduttava, ja että hänen kohtalonsa on vain sama kuin koko ihmiskunnan yhteinen kohtalo. Olemme taipuvaiset erehtymään tässä suhteessa; näemme ja tunnemme välittömästi omia koettelemuksiamme, omia vastoinkäymisiämme, omia ominaisuuksiamme, joita meidän tulee voittaa, jota vastoin emme yhtä selvästi tajua muiden vaikeuksia, ja sentähden olemme taipuvaiset luulemaan, etteivät ne vedäkkään vertoja omiimme. Jokaisella on omat pulmansa selvitetävänä. Jokaisen täytyy itse selvittää omat pulmansa. Jokaisen täytyy kehittää kykyänsä nähdä, mitkä syyt ovat aiheuttaneet hänen elämänsä epäsuotuisat olosuhteet; jokaisen täytyy kehittää itsessään sitä sielun kestävyyttä, jonka avulla saattaa katsoa silmiin noita olosuhteita ja kutsua eloon voimia, jotka ovat omiansa aikaansaamaan paremman asiain tilan. Saatamme olla avuksi toisillemme tuomalla toinen toisillemme tietoa muutamista korkeammista laista ja luonnonvoimista — semmoisista, jotka saattavat helpottaa sitä työtä, jota tahdomme tehdä. Mutta työ on jokaisen itsensä suoritettava.

Päästäksemme siten minkälaisista olosuhteista tahansa, joihin olemme joutuneet joko tieten tai aavistamatta, joko vapaaehtoisesti tai tahtomatta, tulee meidän vain rauhallisesti katsoa niitä suoraan silmiin ja etsiä sitä lakia, jonka voimasta ne ovat olemassa. Ja kun me olemme löytäneet lain, silloin meidän ei tule nousta sitä vastaan, vaan kulkea sen suuntaa ja työskennellä sopu-soinnussa sen kanssa. Jos me työskentelemme sopu-soinnussa sen kanssa, on sekin vaikuttava meidän parhaiksemme ja vievä meitä minne haluamme. Jos me sitä vastustamme emmekä toimi sen kanssa sopu-soinnussa, on se ehkä murtava meidät kokonaan. Laki vaikuttaa järkähtämättä. Jos pidämme yhtä sen kanssa, se tuopi meille kaikkea hyvää; jos me sitä vastustamme, se tuopi meille kärsimystä, murhetta, tappiota ja epätoivoa.

Juttelin äskettäin erään rouvan kanssa, erään sangen kunnioitettavan rouvan kanssa, joka elää pienellä,

muutaman tynnyrinalan suuruisella tilalla Uudessa Englannissa. Hänen miehensä kuoli muutamia vuosia sitten; hyväluontoinen, ahkera mies hän oli, mutta kaikki ansionsa hän kulutti väkijuomiin. Hänen kuollessaan pieni tila ei vielä ollut maksettu, vaimo jäi puille paljaille — nähtävästi ilman keinoa elättää itseään ja lukuista perhettään. Mutta sen sijaan, että tuo kunnan rouva tämän — kuten moni olisi sanonut — kovan kohtalon vuoksi olisi kadottanut malttinsa, sen sijaan, että hän olisi nurkunut haikeata tilaansa, hän rohkeasti katsoi kohtaloaan silmiin ja uskoi vahvasti, että jollain lailla suoriutuisi vaikeuksistaan, vaikkei nyt nähnytäkään, millä keinoin. Hän otti taakkansa kantaakseen ja astui uskaliaasti eteenpäin. Useina vuosina hän otti taloonsa täysihoitoon kesävieraita, jotka matkustivat sielläpäin, ja niinkuin hän itse kertoi minulle, nousi hän tällä ajalla säännöllisesti ylös kello puoli neljä tai neljä aamulla ja teki työtä kymmeneen saakka illalla. Talvella, jolloin tämä tulolähde oli suljettu, oli hänen tapana käydä ympäri maakuntaa lapsia hoitamassa. Tällä keinoin on tuo pieni tila nykyään tullut melkein kokonaan maksetuksi; lapset ovat käyneet koulua ja kykenevät nyt jo vähin auttamaan äitiään. Kaiken tuon ajan kestäessä vaimo ei antanut valtaa ei pelolle eikä levottomuudelle; hän ei osottanut minkäänlaista tyytymättömyyttä. Hän ei nurkunut niitä tapahtumia, jotka syöksivät hänet onnettomaan tilaansa, vaan hän asettautui sopusointuun sen lain kanssa, joka oli johdettava hänet toiseen asemaan. Ja hän kertoi minulle, että hän koko ajan oli ollut kiitollinen siitä, että kykeni tekemään työtä, ja että vaikeimmissakin kohdissa hän aina oli tavannut jonkun, jonka tila oli vielä hiukan huonompi kuin hänen oma tilansa ja jolle hän niinmuodoin saattoi tehdä jonkun pienen palveluksen.

Hän on sydämessään kiitollinen siitä, että pieni kotinsa on nyt melkein maksettu, joten hänen ei enää pitkää aikaa tarvitse käyttää ansioitaan velkojen maksamiseksi. Ja pieni rakas koti tulee hänelle yhä kalliim-

maksi, kun se vihdoin on hänen omansa hänen omien ponnistustensa kautta. Luonteen lujuus ja jalous, joka näinä vuosina on hänessä kehittynyt, mielen sulous ja lempeys, usko kaiken rehellisen ja toden ja puhtaan ja hyvän lopulliseen voittoon ovat sen lisäksi ominaisuuksia, joita tuhannet ja sadat tuhannet naiset, niin, miehet ja naiset, jotka näennäisesti elävät paljon paremmissa olosuhteissa, saattavat syystä kadehtia. Ja vaikka huomenna häneltä riistettäisiin tuo pieni maalaiskoti, on hän voittanut jotakin, jota ei voisi ostaa tuhannen tynnyrin alan tiluksella. Käymällä työhön käsiksi sillä lailla kuin hän kävi, keventyi koko työn taakka ja työ tuli todella nautinnoksi.

Mutta mitenkähän olisi samankaltaisessa asemassa menetellyt henkilö, joka ei olisi ollut niin viisas eikä niin selvänäköinen kuin tuo kelpo rouvasihminen? Joksi-kin aikaa olisi ehkä hänen mielensä ollut aivan lannistunut. Kaikenmoinen pelko ja levottomuus olisi luultavasti hänet vallannut ja hän olisi tuntenut, ettei voinut tehdä mitään tilansa parantamiseksi. Tai ehkä hän olisi napissut luonnonvoimia ja -lakia vastaan, jotka saattoivat hänet tähän tilaan, ehkä hän olisi tullut katkeraksi maailmalle ja vähitellen katkeraksi niitä ihmisiäkin kohtaan, joiden kanssa joutui tekemisiin. Tai ehkä hän olisi ajatellut, että hänen omat ponnistuksensa eivät vaikuttaisi mitään tilansa parantamiseksi, vaan että jonkun toisen velvollisuus olisi nostaa hänet ahdingostaan. Tällä tavoin hän ei olisi nostanut kättäkään aikaansaadakseen haluamaansa muutosta, vaan päivä päivältä asiain tila olisi koskenut häneen yhä kipeämmin, kun ei hänellä olisi ollut muutakaan miettimistä. Eikä siten pieni maatala suinkaan olisi joutunut hänen omakseen eikä hän olisi kyennyt tekemään mitään muiden hyväksi, vaan hänen koko luontonsa olisi tullut katkeraksi ja synkäksi.

Pääasia sentähden ei ole, minkälaiset elämämme olosuhteet ovat, vaan pääasia on, kuinka me menetlemme näiden olojen suhteen. Siitä kaikki riippuu. Ja jos me joskus olemme taipuvaiset luulemaan, että oma

kohtalomme on kohtaloista kovin, jos me joskus olemme halukkaat uskottelemaan itsellemme, ettei ole ketään, jonka kohtalo olisi meidän kohtaloa kovempi, silloin tutkikaamme hetkeksi jotakin kirjaa, kertomusta tai runoa, jossa kuvataan onnetonta mutta samalla lujaluontoista henkilöä, ja kiittäkäämme sitten jumalaa, että meidän elämämme olosuhteet ovat siksi suotuisat kuin ne ovat; sen jälkeen ryhtykäämme uskaliaalla ja pelottomalla mielellä puuhaamaan sitä asiain tilaa, jota hartaimmin toivomme.

*

Ajatus on kaiken edistyksen tai taantumisen, kaiken menestyksen tai häviön, kaiken hyvän ja kaiken pahan pohjana inhimillisessä elämässä. Semmoiset kuin ovat ajatuksemme, semmoiset ovat ympäristömme, sillä ajatuksemme ikäänkuin vetävät ympärilleen ja synnyttävät samankaltaisia olosuhteita. Ajatukset ovat luovia voimia, vaikkemme usein sitä oivallakkaan. Mielikuvi-tuksen puoleensa vetävä voima, jonka mukaan kaltainen synnyttää ja vetää luoksensa kaltaistaan, vaikuttaa alati joka ihmisen elämässä, sillä se on yksi maailman suuria, muuttamattomia lakeja. Jos ensin teemme selvän kuvan ajatuksissamme siitä, mihin tahdomme pyrkiä, ja pidämme sitä ihannetta aina ja yhtämittaa mielessämme emmekä koskaan anna epäilyksien eli pelkojen horjauttaa tai kuolettaa uskoamme — positiivista ajatusvoimaamme — ja sitten täytämme jokapäiväiset velvollisuutemme koskaan valittamatta, vaan käyttäen sitä aikaa, joka kuluisi valitukseen, ihanteemme pohtimiseen, niin varmasti on ennemmin tai myöhemmin toteutuva se ihanne, johon pyrimme.

Muutamat oivaltaessaan, että on olemassa „ajatus-tiede” niin sanoaksemme, ymmärtäessään, että sisäisen, henkisen ajatusvoimamme kautta saatamme vähitellen muodostella jokapäiväisiä olosuhteitamme tahtomme mukaan, innostuvat suuresti alussa koettamaan voimiaan,

mutta kun eivät näe tuloksia yhtä pian kuin toivoivat, laimenee heidän intonsa ja he arvelevat, ettei tuossa heidän uudessa havainnossaan ollutkaan paljon perää. Mutta heidän tulisi muistaa, ettei vanhan tavan voittaminen eikä uuden tavan saavuttaminen voi tapahtua yhdessä *silmänräpäyksessä*.

Samassa määrin kuin koetamme käyttää ajatusvoimiamme, samassa määrin opimme käyttämään niitä yhä taitavammin. Edistys on alussa hidas, mutta nopeampi, kun pitemmälle päästään. Kyky kasvaa käytettäessä eli, toisin sanoen, käyttö kehittää kykyä lakkaamatta. Tämä on lainalaista niinkuin kaikki elämässämme ja kaikki meitä ympäröivässä maailmassa. Soittoa opiskelevan jokainen edistysaskel on täydessä sopusoinnussa lain kanssa. Ei kukaan alottelija esim. voi istua pianon ääreen ja soittaa mestarin sävellyksen ensi yrityksellä. Ei hän tästä kumminkaan saa päättää eikä päätäkään, ettei muka *voi* soittaa sitä kappaletta, vaan hän alkaa harjoitella sitä. Ja äsken mainitsemamme ajatuslaki tulee hänen avukseen, niin että hänen mielensä ja huomionsa seuraa soittoa kerta kerralta yhä alttiimmin, nopeammin ja varmemmin; niinkään tulee hänen avukseen laki, joka johtaa ruumiin heijastushermoston toimintaa — josta myöskin olemme puhuneet — ja jonka mukaan sormien liikkeet seuraavat ajatuksen liikuntaa kerta kerralta yhä alttiimmin, yhä nopeammin ja yhä tarkemmin, niin että aikaa myöten se kappale, joka alussa oli voittamattoman vaikea, jossa ei ollut mitään harmoniaa, ainoastaan epäsointuja, lopulta paljastuu mestarin sävellykseksi, joka liikuttaa ihmisjoukkojen sydämiä ja tenhoo heidän mieliänsä. Sama suhde vallitsee ajatusvoimain käytössä. Ajatuksen toistaminen, yhtämittäinen toistaminen kehittää kykyä tarkistaa ja keskittää ajatustaan ja aikaansaa lopullisen voiton.

Luonteen kasvatusta ei kuulu ainoastaan nuorten tehtäviin, mutta vanhojenkin. Ja mikä erotus on olemassa ikä-ihmisten välillä! Toiset vanhenevat vienon suloisesti, toiset perin vastaikkaisella tavalla. Vanhuudella on oma suloinen viehätöksensä ja sillä on jotakin muutakin, jota eivät nämä sanat ilmaise. Muutamat vanhuudet tulevat päivä päivältä kalliimmiksi ystävilleen ja talonsa jäsenille, jota vastoin toiset saavat päähänsä, että heidän ystävänsä ja talonsa jäsenet pitävät heitä vähemmässä arvossa kuin ennen — usein eivät olekaan väärässä. Toinen löytää elämästä yhä enemmän ilon aihetta, toinen yhä vähemmän. Toinen tulee yhä rakkaammaksi ja viehättävämmäksi muille, toinen yhä vastenmielisemmäksi. Ja minkätähden? Sattumaltako? Ei suinkaan. Omasta puolestani en usko sattumaa olevan, en ihmiselämässä enkä maailmankaikkeudessa. Syyn ja seurauksen ainoa mahtava laki on ehdoton; ja seuraus on aina samaa laatua kuin sen oma erikoisuutensa, vaikka meidän ehkä välistä täytyy etsiä toisen tai toisen seurauksen tai nykyisen — ohimenevänkin — olosuhteen alkuperäistä syytä paljon taaempaan ajassa, kuin mihin olemme tottuneet.

Mistähän nyt johtuu tuo suuri ero vanhojen ihmisten välillä? Toinen välttää kaikkea hermostumista, pelkoa, suuttumista ja perätöntä kuvittelua, jota vastoin toinen ihan näyttää viljelevän näitä ominaisuuksia. Ja minkätähden? Vissinä aikana elämässä, joka aika vaihtelee ihmisten mukana, pitkäilliset mielentilat, -tavat ja -ominaisuudet alkavat keskittyä polttopisteeseen niin sanoaksemme ja pyrkiä pinnalle. Vallitsevat ajatukset ja mielentilat alkavat näyttäytyä todellisina ominaisuuksina ja tunnusmerkkeinä selvemmin kuin koskaan ennen, eikä kukaan ole tästä vapautettu.

Hedelmätarhaan vievällä kujalla kasvaa puu. Momen vuoden kuluessa se on kantanut ainoastaan „luonnollisia hedelmiä”. Mutta äskettäin sitä ympätettiin. Kevät on tullut ja mennyt. Puolet puusta oli kukassa ja

toinen puoli niinikään. Molemminpuolisia kukkia satunnainen katsoja ei voinut erottaa toisistaan. Kukkien jälkeen on tullut nuoria hedelmiä, joita runsaasti riippuu puun joka oksalla. Niitten keskinäinen eroavaisuus on hyvin pieni, mutta muutaman viikon kuluttua on ero muodossa, asennossa, värissä, hajussa ja kestävyudessa niin silmiinpistävä, että jokainen sen huomaa ja helposti valitsee niiden välillä. Toinen on pieni, kovanlainen ja kapera, katkera, vihreänkeltainen omena, joka kestää vain harvoja viikkoja kesän loppuun. Toinen on iso, sulohajuinen omena, mehukas, tummanpunainen väriltään ja kestää, kunnes puu, joka sen kanto, on uudessa kukassa.

Vaan miksikä tämä esimerkki luonnon puutarhasta? Sen heti oivallamme. Hedelmöimisen ensi aikoina oli sängen vähän eroa omenain välillä, vaikkakin niiden sisäiset, luovat ominaisuudet olivat alusta saakka erilaiset. Mutta määrätyn ajan kuluttua niiden erilaiset sisäiset ominaisuudet alkoivat tulla näkyviin niin nopeasti ja niin silmiinpistävästi, että nuo kaksi hedelmälajia tulivat siksi erinäköisiksi, ettei kukaan voinut erehtyä niitten valinnassa. Ja jos kerran tunnemme kummankin omenan sielun, kummankin luovat, määräävät ominaisuudet, saattamme ehdottomalla varmuudella sanoa edeltäkäsin, min-kälaiseksi hedelmäpuun kummankin puoliskon ulkonainen tuote tulee.

Aivan sama on ihmiselämän laita. Jos haluamme kaunista ja viehättävää vanhuuden ikää, täytyy meidän luoda sen perustus jo nuoruudessamme ja keski-iässämme. Jos me nyt kuitenkin olemme tämän laiminlyöneet tai jos emme ole siinä onnistuneet, teemme kaikissa tapauksissa viisaasti mukaantuessamme olosuhteiden mukaan ja herättäessämme eloon kaikkia tarpeellisia voimia ja vaikutteita pahan vastapainoksi. Missä on elämää, siinä ei ole mikään auttamattomasti kadotettu, joskin kestää kauan, ennenkuin saamme nauttia korkeammasta hyvästä. Mutta jos tahdomme *erityisen* ihanaa ja viehättävää vanhuutta, täytyy meidän alottaa jo varhaisessa ja keski-

iässä, sillä iän karttuessa tapahtuu jonkinmoinen „paljastus”-prosessi, jolloin vanhat ajatustavat anastavat itselleen ylivallan ja pyrkivät päivän valoon.

Pelko ja hermostuminen, itsekkyyys, saita ja himokas, toruilevainen ja pisteliäs luonne, taipumus löytää virheitä muissa, orjallinen riippuvaisuus muitten mielipiteistä ajatuksissaan ja teoissaan, huomaavaisuuden, hyväntahtoisuuden ja myötätunnon puute muita kohtaan, ymmärtämätön välinpitämättömyys muitten ajatuksista, vaikuttamista ja teoista, tietämättömyys ajatuksen mahtavista ja luovista ominaisuuksista, luottamattomuus elämänlähteen ikuiseen hyvyyteen, rakkauteen ja valtaan — kaikki nämä tekevät vanhuuden tuoksi kolkoksi, ilottomaksi, tervetulemattomaksi iäksi, joka on vastenmielinen ja viehätystä vailla sekä itselleen että muille ja joka valitettavasti kyllä ei ole vallan harvinainen; — sitä vastoin noitten ominaisuuksien vastakohtat, ikäänkuin taivaallisten voimain auttamina, saavat aikaan tuon iloisan, toivorikkaan, avuliaan, kirkastetun vanhuuden, joka on niin tervetullut ja viehättävä sekä itselleen että ympäristölleen. Sitäpaitsi molemmanlaatuiset ajatukset, ominaisuudet ja taipumukset ilmenevät äänessä, kasvojen piirteissä ja liikkeissä, vaikuttavat sielun ja ruumiin terveydentilaan ja määräävät, kuinka vastaanottavia nämä ovat kaikenlaisille häiriöille ja sairauksille.

Jokaiselle on hyvä hankkia jo varhain vähän „filosofiaa” elämäänsä. Se on oleva hänelle suureksi avuksi myöhemmin; se on monta kertaa koetuksen hetkinä ja myöhemmässä elämässä oleva hänelle suurena lohdutuksen ja voiman lähteenä. Teemme ehkä — kohteliaasti — pientä pilaa semmoisesta henkilöstä, jolla on pikku filosofiansa, mutta jollei meillä itsellämme ole mitään senkaltaista, tulee aika, jolloin juuri tuo varman maailmankatsomuksen puute tekee pilkkaa meistä. Sattuuhan joskus — vaikei se mikään sääntö ole —, että se, jolla on elämänfilosofiansa, ei onnistu hyvin puhtaasti rahallisissa ja afärihommissa, mutta monta kertaa

filosofia tarjoo jotakin *todellista* elämässä, jonka puutteessa raha-asioissa onnistuneempi on nääntymäisillään, vaikei hän tiedä, missä vika on, ja jota hän ei kaikella rahallaan voisi ostaa, jos tietäisikin.

Hyvä on löytää oma itsensä varhain, ja jos ei varhain, niin myöhään; mutta — varhain tai myöhään — pääasia on, että sen löydämme.

Pääasia, niin kauan kuin olemme elämän näyttämöllä, on, että näyttelemme osamme rohkeasti ja hyvin ja seuraamme mielenkiinnolla kaikkia sen vaihtelevia puolia, aina mukautuen muuttuvien asianhaarojen mukaan. Lätäkön tai virran vesi pysyy makeana ja puhtaana sen kautta, että taivaan tuulet alinomaa puhaltavat sen yli ja pitävät sitä liikkeessä, tai sen kautta, että se itse on alituudessa liikkeessä, sillä muuten se seisoi ja peittyisi limalla. Jos olemme miellyttävät tai vastenmieliset itsellemme ja muille, on syy meissä itsessämme. Tämä pitää paikkansa kaikkiin ikäkausiin nähden, ja hyvä olisi, jos sekä nuoret että vanhat sen ymmärtäisivät. Hyvä on, asianhaarojen sallitessa, mukaantua ympäristönsä mukaan, mutta ei ole kauniisti tehty, jos vanhat ajattelevat, että kaikki mukaantuminen on tapahtuva nuorten puolelta ja että he itse ovat vapautetut sensuunnaisista velvollisuuksista. Monta kertaa juuri tällöisen harhaluulon takia vanhuus kadottaa paljon viehätysoimastaan. Molemmipuolisuuden periaate pitää paikkansa kaikkina ikäkausina, ja jos me missä iässä tahansa sitä laiminlyömme, seuraa siitä ennemmin tai myöhemmin vauriota omalle itsellemme.

Otamme kaikki osaa elämän suureen näytelmään, elämän suru- ja huvinäytelmään, joka on hymyilyjä ja kyyneliä sekaisin, päivän paistetta ja varjoa, kesää ja talvea vuorotellen, — ja aikoinaan näyttelemme kaikkia rooleja. Meidän tulee esittää osaamme, olkoon se mikä tahansa, kelpo tavalla, rohkeasti käyttäen kaikkia tilaisuuksia ja eloisalla hilpeydellä mukaantuen näytelmän joka kohtaukseen. Hyvä „näyttämölle astunta” ja hyvä

„poistuminen” lisäävät suuresti ansiokkaan roolin arvoa. Ehkemme aina kykene valitsemaan mieleimme mukaista näyttämölle tuloa, mutta kaikki saatamme määrätä, millä tavalla tahdomme esiintyä ja millä lailla poistua näyttämöltä — sitä ei kukaan ihminen eikä kukaan mahti meiltä kiellä; se voi joka ihmiselämässä tulla todella kunniakkaaksi, olkoon alku kuinka alhainen tahansa, niin, olkoon koko elämä tavallisen mittakaavan mukaan alhainen tai ylhäinen.

Minun mielestäni olemme täällä toteuttaaksemme kokemuksen kautta jumalallista luontoamme. Me edistymme siinä määrin, kuin osaamme viisaasti menetellä niitten asiain suhteen, jotka kohtaavat meitä eläessämme ja jotka yhdessä muodostavat elämäkokemuksemme. Olkaamme rehelliset ja lujat joka uuden ongelman edessä ja kääntäkäämme kaikki parhaaksi päin. Parantakaamme niitä asioita, jotka ovat autettavissa, mutta älkäämme antako auttamattomien asiain meitä lannistaa. Kaikkeuden suuri jumala valvoo ja ohjaa viisaasti näitäkin asioita, eikä meidän tarvitse pelätä eikä edes huolehtia niistä.

Kun kaikissa oloissamme elämme korkeimpamme mukaan, kun samassa tarkoituksessa ojennamme auttavan käden, missä voimme, muillekin, kun koetamme edistää oikean voittoa tiellämme siten, että näytämme väärintekijälle, mistä oikea tie kulkee, ja täten autamme häntä tulemaan hyväksi voimaksi maailmassa, kun aina pyysymme luonnoltamme lempeinä, yksinkertaisina ja vaatimattomina ja sen takia lujina, kun avaamme mieleimme sopivaksi väyläksi, jonka kautta jumalallinen voima saattaa vaikuttaa, kun aina käännämme kasvomme valoon päin, kun rakastamme kaikkea emmekä pelkää muuta kuin omia väärintekojamme, kun tunnustamme, että hyvä on kaiken pohjana, odottaen esiintymistään omalla ajallaan ja omalla hyvällä tavallaan, — silloin tulee osamme elämän suuressa ja vielä vain puoleksi tajutussa näytelmässä todella loistokkaaksi, eikä meidän silloin tarvitse pelätä mitään, ei elämää eikä kuolemaa, sillä kuolema

on elämää. Tai paremmin sanottuna, kuolema on nopea siirto toisenmuotoiseen elämään, vanhan takin hylkääminen ja uuteen pukeutuminen. Sielu jättää aineellisen ruumiin ja pukeutuu uuteen ja hienompaan ruumiiseen, joka paremmin vastaa sen tarpeita ja ympäristöä uudessa kokemuksen, kehityksen ja jumalallisen itsensä toteuttamisen maailmassa; mukaansa se viepi kaiken henkisen voittonsa tästä maailmasta, vaan ei aineellisia omaisuuksiaan. Kuolema niinmuodoin ei ole muutto valosta pimeyteen, vaan valosta valoon, elämän alkamista toisessa muodossa siitä kohdasta, johon sen täällä jätimme; eikä se ole kammottava tai pelättävä kokemus, vaan tervetullut se olkoon, kun se tulee *omalla* ajallaan ja *omalla* hyvällä tavallaan.

*

Kaikki elämä kumpuaa sisästäpäin. Tätä totuutta ei voi kylliksi usein toistaa. Elämän kevätlähteet ovat kaikki sisälläpäin. Ja näin ollen tekisimme hyvin, jos soisimme enemmän huomiota sisälliselle elämällemme, kuin mitä meidän on tapana tehdä, etenkin täällä länsimailla.

Ei mikään vaiva palkitse meitä niin runsaasti, kuin pieni lepo, jonka suomme sielullemme joka päivä. Olemme sen tarpeessa päästäksemme pikkumaisuudesta ja luodaksemme korkeampia ihanteita elämällemme. Olemme sen tarpeessa nähdäksemme selvästi mielikuvituksenamme niitä asioita, joihin tahdomme kohdistaa ajatusvoimaamme. Olemme sen tarpeessa alati uudistaaksemme ja vireillä pitääksemme yhteyttämme äärettömän kanssa. Olemme sen tarpeessa, jottei jokapäiväisen elämän hyörintä ja pyörintä saattaisi meitä unohtamaan, että äärettömän elämän ja voiman henki, joka on kaiken takana, joka vaikuttaa kaikessa ja kaiken kautta, on meidänkin elämämme elämä ja meidänkin voimamme lähde; ja että sen ulkokuolella meillä ei ole elämää eikä voimaa.

Tämän suhteen täydellinen ymmärtäminen ja eläminen siinä yhtämittaa itsetietoisesti on jumalan valtakunnan löytämistä, joka olennaisesti on sisäinen valtakunta eikä koskaan voi olla muuta. Taivaan valtakunta on löydettävissä ainoastaan ihmisessä itsessään, ja tämä löytö tapahtuu kerran kaikkiaan ja ainoalla mahdollisella tavalla silloin, kun tulemme itsetietoiseen, elävään käsitykseen siitä, että tosi itsessämme olemme olennaisesti yhtä jumalallisen elämän kanssa, ja sen johdosta avaudumme vastaanottamaan sitä jumalallista elämää, niin että se saattaa puhua ja ilmetä meidän kauttamme. Tällä tavoin joudumme siihen tilaan, jossa lakkaamatta vaellamme jumalan yhteydessä; jumaltietoisuus tulee eläväksi todellisuudeksi elämässämme; ja sen todellisentuessa meidän viisautemme, ymmärryksemme ja valtamme yhäti kasvaa. *Tämä tieto, että jumala asua ihmisen sielussa, on itse asiassa kaiken uskonnon olemus, perijuuri ja tulos.* Sen kautta muodostuu uskonnoksi arkielämän joka hetki ja joka toimi. Ja se mikä on ulkopuolella arkielämän toimia, se mikä on vierasta yhdellekään elämän olosuhteelle, se on uskontoa nimeksi vain, mutta ei todellisuuudessa. Tätä tietoisuutta jumalan läsnäolosta ihmisen sielussa ovat kaikki profeetat opettaneet yksimielisesti, kaikki inspireeratut, kaikki maailman historian tietäjät ja mystikot, kaikkina aikoina, kaikissa maissa, kaikissa uskonnoissa — joskin on ollut pienempiä eroavaisuuksia heidän elämässään ja opissaan. Siinä yhdessä kohden he kaikki ovat yhtämieltä; itse asiassa se onkin heidän oppinsa ydin samoin, kuin siinä on piillyt heidän persoonallisen voimansa ja pysyväisen vaikutuksensa salaisuus. Lapsen mieli on tarpeen, ennenkuin voimme astua taivaan valtakuntaan. Niinkuin on sanottu: „ellette tule pienten lasten kaltaiseksi, ette voi astua taivaan valtakuntaan.” Silloin vasta ymmärrämme, ettemme itsestämme mitään voi, mutta että kaikki mitä voimme tai olemme, olemme sen jumalallisen voiman ja elämän ansiosta, joka toimii meidän kauttamme, kun avaudumme sielus-

samme sitä vastaanottamaan. Ja täten astumme siihen yksinkertaiseen elämään, joka olemukseltaan on suurinta nautintoa ja suurinta voittoa.

Itämailla ihmiset yleensä panevat paljon enemmän aikaa rauhalliseen ja hiljaiseen mietiskelyyn kuin täällä länsimailla. Muutamat niistä menevät tässä suhteessa yhtä suuriin äärimäisyyksiin kuin me menemme päinvastaisessa suhteessa, jonka johdosta he eivät toteuta ulkonaisessa elämässään niitä asioita, joista sielussansa unelmoivat. Me taas suomme niin paljon huomiota ulkonaisen elämän arkitoilille, ettei meillä riitä aikaa niiden sisäisen, henkisen ajatuselämämme ihanteiden rauhalliseen muodostamiseen, joita tahtoisimme toteuttaa ulkonaisessa elämässä. Tästä johtuu, että otamme elämän jonkinmoiselta sattuman kannalta, paljonkaan sitä ajattelematta, ennenkuin jokin katkera kokemus pakottaa meitä siihen —, sen sijaan, että sisäisen voimamme avulla muodostelisimme sitä tahtomme mukaan. Meidän täytyy tässä suhteessa saavuttaa tasapaino ja käydä itä- ja länsimaan tapojen välistä kultaista keski-tietä, eksymättä kummankaan äärimäisyyksiin. Siten saavutamme ihanteellisen elämän; ja ihanteen elämä on ainoa, joka täydelleen tyydyttää. Itämailla on paljon ihmisiä, jotka päivät pääksytysten istuvat hiljaisuudessa, mietiskelevät, haaveilevat ja uneksivat, katse kohdistettuna vatsaan henkisessä uinailussa, mutta jotka samalla ulkonaisen toiminnan puutteesta itse asiassa nääntyvät nälkään vatsassaan. Täällä länsimailla taas, meidän elämämme hyörinässä ja pyörinässä, miehet ja naiset ovat tottuneet juoksemaan sinne ja tänne, ilman keskustaa, ilman perustaa, ilman satamaa, koska niillä ei ole aikaa pyrkiä käsittämään, mikä heidän elämänsä keskus, mikä sen todellinen perusta on.

Jos itämaalainen harjotettuaan mietiskelyään nousisi ylös työtä tekemään, olisi hänen tilansa parempi; hän eläisi luonnonmukaisempaa ja tyydyttävämpää elämää. Jos me länsimaalaiset riistäisimme vähän aikaa elämän arkitoilista hiljaiseen mietiskelyyn ja haaveiluun, jotta

oppisimme tuntemaan oman todellisen itsemme; jos sitten läksisimme työhömmе, päästäen näkyviin todellisen itsemme henkisiä kykyjä, olisi meidänkin tila parempi, sillä silloin eläisimme luonnollisempaa ja raittimpaa elämää. Jokaisen tyydyttävän elämän ensimmäinen suuri ehto on se, että ihminen löytää oman henkisen keskustansa yhtymällä äärettömään; sitten menköön hän ulos kaikkeen maailmaan, ajatellen, puhuen, toimien, rakastaen, eläen tämän keskustan perusteella.

*

Koettaessaan kasvattaa luonnettaan tuntevat muutammat, että heille on vastuksena se, jota nimitämme *perinnöisyydeksi*. Yhdeltä kannalta ovat oikeassa, toiselta aivan väärässä. Ovathan monet ennen meitä pöntäneet päähänsä saman ajatuksen, kun lukivat Uuden Englannin katkismuksesta: „Aatamin langetessa teimme kaikki syntiä. ” Mutta ensiksikin on sängen vaikea ymmärtää tämän asian oikeutta, jos se on tosi. Toiseksi on sängen vaikea ymmärtää, miksikä se olisi tosi. Ja kolmanneksi se ei ollenkaan ole tosi. Me puhumme nyt todellisesta, olennaisesta itsestämme, ja olkoon Aatami kuin vanha tahansa, jumala on ikuinen. Tämä tarkoittaa teitä; se tarkoittaa minua; se tarkoittaa jokaista ihmis-sielua. Kun tämän täydellisesti käsitämme, huomaamme, että perinnöllisyys on helposti murrettava este. Joka ihmisen elämä on ihmisen omassa kädessä, ja hän voi siitä tehdä aivan mitä hän tahtoo sekä luonteen ja jumalallisen itsensä toteuttamisen että voiman, vallan ja vaikutuksen puolesta. Kaikki, mistä hän halukkaimmin unelmoi, on hänen tai lankeaa hänen osalleen, jos hän on todella totuudessaan; ja kun hän yhä lähenee ihannettaan, kun hän yhä kasvaa luonteen lujudessa ja vaikuttavuudessa, hän tulee innostavaksi esimerkiksi kaikille, joiden kanssa hän joutuu tekemisiin; niin että hänen kauttansa heikot ja horjuvaiset rohkaistuvat ja vahvistuvat; niin että hä-

nen kauttansa alhaistakin elämää viettävien ihanteet vaistomaisesti ja välttämättömästi kohoavat, eikä kenenkään ihmisen ihanne puhdistu painamatta leimaansa sen ihmisen ulkonaiseen elämään. Ja kun hänen käsityksensä ajatusvoimain vallasta laajenee, kun hänen kykynsä niitä käyttäen kasvaa, on hän monta kertaa huomaava, kuinka suurenmoisesta avusta hän saattaa olla heikolle ja ponnistavalle ihmiselle n. k. ajatussuggestionin kautta, s. o. lähettämällä sille ihmiselle silloin tällöin mitä ylevimpiä ajatuksia ja ympäröimällä hänen kuvaansa mielessään suurimman laupiuden, korkeimman viisauden ja rakkauten ajatuksella. „Suggestion'in” voimalla on äärettömät mahdollisuudet hyvän palveluksessa, jos vain tahdomme tutkia sitä tarkoin, käsittää sitä täysin ja käyttää sitä oikein.

*

Se joka uhraa kylläksi aikaa ihanteittensa rauhalliseen mietiskelyyn ja muodosteluun, kylliksi aikaa luodakseen ja ylläpitääkseen itsetietoista yhteyttä äärettömän kanssa, jumalallisen elämän ja voiman kanssa, se kykenee parhaiten elämään rohkeata ja itsenäistä elämää. Hän se voi lähteä ulos maailmaan toimimaan viisaasti ja tarmokkaasti kaikissa arkielämän käännteissä. Hän ei rakenna vuosien, vaan vuosisatojen varalle; hän ei rakenna ajalle, vaan ikuisuudelle. Ja hän voi astua ulos, tietämättä minne astuu, kuitenkin tietäen, ettei jumalallinen elämä hänen sisässään heitä häntä, vaan johdattaa häntä eteenpäin, kunnes hän kerran näkee isän kasvoista kasvoihin.

Hän rakentaa vuosisatojen varalle, sillä ainoastaan korkein, tosin, jaloin ja paras kestää vuosisatojen koetelemukset. Hän rakentaa ikuisuutta varten, sillä sen muuton tapahtuessa, jota kutsutaan kuolemaksi, hänellä on yltäkyllin elämää, luonteen lujuuutta, herruutta itsensä yli, jumalallista itsensä toteuttamista eli toisin sanoen juuri sitä, mitä sielu ottaa mukaansa, kun kaikki muu

siltä riistetään. Eläessään hän ei koskaan pelkää, kuoleman lähetessä hän ei ollenkaan kauhistu, sillä hän tietää ja tuntee, että hänen takanaan, hänen sisässään, hänen yllään on ääretön viisaus ja rakkaus; tässä rakkaudessa ja tässä viisaudessa on hänen ikuinen kotinsa, josta häntä ei mikään voi karkottaa.

Uutta kirjallisuutta:

C. S., OMANTUNNON USKONTO. Hinta 50 p:iä.

Pekka Ervast, VALOA KOHTI. Hinta Smk. 1: 75.

— —, USKONNOSTA JA ELÄMÄSTÄ. Hinta 50 p:iä.

KUN USKO PETTI. Opetuslapsen muistelmia. Hinta
20 p:iä.

